

Asia: VN/1070/2021

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi sukupuolen vahvistamisesta sekä siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

1. Kommenttinne liittyen sukupuolen vahvistamisen edellytyksiin (1 §):

Transfeminiinit ry kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto tästä hallituksen esityksestä “Laiksi sukupuolen vahvistamiseksi”, sekä siihen liittyvien lakien muuttamisesta.

Lain osalta keskeisin ongelma on täysi-ikäisyysvaatimus joka on ristiriidassa hallituksen esitykseen sisällytetyn lasten oikeuksien sopimuksen kanssa. Täysi-ikäisyysvaatimukselle ei myöskään löydy lääketieteellisiä tai juridisia perusteita, joista lausumme alempana pykälä- ja momenttikohtaisesti.

Lain 1 momentti on ristiriidassa itsemäärättelyoikeuden kanssa, ja siten hallitusohjelmaan kirjatun kohdan “itsemääräämisoikeutta kunnioittava laki” kanssa. Vaatimus siitä, että henkilön on annettava selvitys kuulumisestaan toiseen sukupuoleen kuin mitä syntymässä hänelle on virallisena sukupuolena ulkoisen arvion mukaan annettu, ei ole yhtenevä tämän hallitusohjelman kirjauksen kanssa. Erityisen ongelmallisena näemme yksilöiden yhdenvertaisuuden takaamisen tilanteessa, jossa vaatimuksena on hakijan kyky kirjoittaa viranomaisten kannalta riittäviä selvityksiä itsestään. Ongelmalliseksi momentin muodon tekee myös se, että ei ole määritelty kuka ja millä perusteella pitää mitäkin hakijan esittämää riittävänä vaatimuksena ja näyttönä siitä, että kokee olevansa toista sukupuolta kuin mitä syntymässä on määritetty.

Osaltamme vaadimme 1§ 1 momentin muuttamista siten, että hakija ilmoitusmenettelyllä voi hakea sukupuolen juridista muutosta.

Momentin 2 osalta toteamme, että ei ole olemassa mitään perustetta sille, että juridisen sukupuolen vahvistamisen perusteena pitäisi olla täysi-ikäisyys. Tämä todetaan lain valmistelleen virkamiestyöryhmän raportissa useaan kertaan. Lisäksi raportissa todetaan, että sukupuoli-

identiteettiä on pidettävä osana yksilön henkilökohtaista vapautta ja koskemattomuutta, itsemääräämisoikeutta ja yksityiselämää. Lähtökohtaisesti kaikki perusoikeusveloitteet suojaavat myös lapsia, poislukien esimerkiksi eräät poliittiset oikeudet. Perustuslain 6 §:n 3 momentin mukaan lapsia on kohdeltava tasa-arvoisesti yksilöinä, ja heidän tulee saada vaikuttaa itseään koskeviin asioihin kehitystään vastaavasti. Tällä on haluttu korostaa, että lapsia tulee kohdella sekä aikuisväestöön nähden tasa-arvoisina, periaatteessa yhtäläiset perusoikeudet omaavina ihmisinä, että keskenään yhdenvertaisesti. Myös HE sivuilla 35 ja 36 toistetaan YK:n lapsen oikeuksien kantaa siitä, että lasten itsemääräämisoikeus tulee toteutua.

Ei ole olemassa mitään lääketieteellisiä todisteita sille, että translapsi, joka kertoo sukupuolensa, olisi vähemmän uskottava tai, että se ei olisi luotettava näkemys verrattuna cislapsen ilmaiseemaan. Päinvastoin väittämä, että "cislapsi on määritetty syntymässä kokemansa sukupuolen mukaiseksi ja saanut vanhemmiltaan monesti sukupuolitetun kasvatuksen" ei oikeuta tekemään sellaisia johtopäätöksiä, että "translapsi ei olisi vastaavasti oikeutettu tai kykenevä kokemaansa sukupuoleen tai olisi jotenkin sukupuolikokemansa ilmaisuun kypsytön."

Juridisen sukupuolen itsemäärittelymenetelmää lainsäädännössään noudattavissa maissa on lähes poikkeuksetta lapsilla ja nuorilla mahdollisuus korjata juridinen sukupuoli. Näissä maissa he voivat tehdä sen omasta aloitteestaan itsenäisesti tietyn ikärajan jälkeen, mutta nuoremmilla on mahdollisuus tehdä se huoltajan suostumuksella. Jälkimmäinen on voimassa myös useassa maassa, missä vielä vaaditaan lääketieteellisiä tai psykologisia todistuksia sukupuolimerkinnän korjausta varten.

Toteamme myös, että Etu- ja sukunimilaki (946/2017) on vastaavanlainen rekisterimerkinnän muuttamista koskeva laki kuin nyt lausunnon kohteena oleva HE Laki sukupuolen vahvistamisesta on. Etunimen voi mainitun lain mukaan 15 vuotta täyttänyt henkilö itse omalla ilmoituksella – ja sitä nuorempi huoltajan suostumuksella – muuttaa myös toisen sukupuolen mukaiseksi. Pidämme tätä lakia nyt HE osalta olevan lain prejudikaattiina.

Toteamme myös, että esimerkiksi Norjassa on ollut voimassa vuodesta 2016 laki, jossa 16 vuotta täyttänyt henkilö voi omalla ilmoituksellaan – ja tätä nuorempi huoltajan suostumuksella – korjata sukupuolimerkinnän. Lain voimassaoloaikana ei ole raportoitu mitään ongelmaa lain toteutumisen suhteen.

Esityksen sivulla 36 on todettu, että menetelmät, millä lasten ja nuorten sukupuolen vahvistamisen oikeudet voisivat toteutua, vaativat vielä perusteellista jatkovalmistelua. Tiedossa on kuitenkin toimiva malleja, kuten Norjan malli. On ihmeellistä, että näistä toimivista malleista ei haluta ottaa oppia, vaan katsotaan, että tilanne olisi Suomen nuorten ja lasten osalta jollain tavalla erilainen, mitä se ei näkemyksemme mukaan ole.

Katsomme, että mahdollisen ikärajan osalta 15-vuoden ikäraja on edellisen perusteella oman ilmoitus- tai hakemusmenettelyn osalta hyväksyttävä, kunhan sitä nuoremmille taataan oikeus juridisen sukupuolen korjaukseen ainakin huoltajan suostumuksella.

Momentin 3 osalta kiinnitämme huomiota pakolaisiin ja turvapaikanhakijoihin, joista moni on maanpaossa juuri transsukupuolisuuden takia. Nykylainsäädännön voimassa ollessa heillä ei ole oikeutta juridisen sukupuolen korjaamiseen ennen kuin saavat oleskeluluvan, ja sen jälkeen täyttävät lainsäädännön vaatimukset, mihin saattaa kulua vuosia. Nykytilanne on voimakkaasti ihmisoikeuksia rikkova ja oikeus omaan juridiseen sukupuoleen olisi hallituksen esityksen muodossa edelleen kohtuuttoman pitkän odotuksen varassa tähän ihmisryhmään kuuluville. Olisi tärkeää, että myös pakolais- ja tilapäisen oleskeluluvan määritteleviin asiakirjoihin voisi korjata juridisen sukupuolimerkinnän vastaavasti kuin Suomen kansalaisilla ja maassa vakinaisesti asuvilla lain mukaan olisi.

2. Kommenttinne liittyen hakemukseen ja sen käsittelyyn (2 §). Kommentteja pyydetään esimerkiksi siihen, onko sukupuolen vahvistamisen hakemusmenettely esitetystä muodostaan toimiva ja tarkoituksenmukainen.

Momentin 1 osalta olemme huolissamme siitä, että syntyisi kohtuuttomia vaatimuksia sille, miten hakijan on ilmaistava itsensä ja kokemansa sukupuoli hakemuksen hyväksymisen edellytyksenä. Huolestamme on aiheellinen perustuen niihin kokemuksiin, mitä suku- ja etunimilain osalta on ilmennyt joidenkin transsukupuolisten nimenmuutoshakijoiden tapauksissa. Esimerkkinä on viranomaisten vaatimia ylimääräisiä selvityksiä, joissa on vaadittu selvittämään hakijan esittämää perustelua transsukupuolisuuden varmistamiseksi. Koska tässä laissa ei myöskään ole erityisiä mainintoja niistä vaatimuksista, mitkä hakijan pitäisi täyttää, jää harkintavalta hakemuksen käsittelemisessä virkahenkilöille, jotka eivät välttämättä ole transsukupuolisuuteen liittyvien asioiden asiantuntijoita.

Saman momentin osalta ilmaisemme myös huolestamme hakijoiden tasavertaisesta kohtelusta. Hakemuksen muotoilu voi olla monelle vaikeaa. Voisi olla jopa nähtävissä, että meidän transsukupuolisia edustavien järjestöjen tehtäväksi jäisi kirjoittaa valmiita hakemusmalleja niitä tarvitseville. Muilta osin toteamme, että kuten §1 osalta lausuiimme, emme näe hakemusmenettelyn olevan oikea malli, vaan ilmoitusmenettely on ainoa yhdenvertainen menettely asiassa.

Momentin 2 osalta näemme, että nyt mainittu 30 vuorokauden odotusaika on turha. Niiden kokemusten perusteella, mitä etunimien muuttaminen kestää ilman laissa ennalta määrättyä odotusaikaa, ovat käsittelyajat venyneet jopa puolen vuoden pituisiksi ja käsittelyaikojen nopeuttaminen oleellisesti nykyistä lyhyemmiksi ei ole tiedossa. Siten ylimääräinen 30 vuorokauden odotusaika on ihan turha vaatimus. Käsittelyaikojen pituus jo itsessään varmistaa sen, ettei perusteettomia hakemuksia tule.

Momentin 3 osalta ei lausuttavaa.

Momentin 4 osalta ei lausuttavaa.

Momentin 5 osalta ei lausuttavaa.

3. Kommenttinne liittyen sukupuolen vahvistamisen oikeusvaikutuksiin (3 §). Lausunnoissa pyydetään kiinnittämään erityistä huomiota sellaiseen lainsäädäntöön, jossa sukupuolelle annetaan merkitystä ja jota hallituksen esityksessä ei ole tunnustettu. Lisäksi huomiota pyydetään kiinnittämään säännöksen aiheuttamiin muutostarpeisiin lausunnonantajan toiminnassa/hallinnonalalla.

Ehdotetun lain on esimerkiksi arvioitu mahdollisesti edellyttävän muutoksia vankeus- ja tutkintavankeuslakien säännöksiin vankien sijoittamisesta sekä henkilöntarkastuksista ja päihitteettömyyden valvonnasta. Vastaavia säännöksiä on myös laissa poliisin säilyttämien henkilöiden kohtelusta. Lain on myös arvioitu edellyttävän muutoksia eräisiin rikoslain säännöksiin.

Lakiin keksitty sana "lisääntymisbiologinen sukupoli" on asiaton. Synnytyksen yhteydessä lapsen sukupuoli arvioidaan pelkästään ulkoisten tunnusten perusteella, eikä sitä tutkita muuten mitenkään. Kehon kehitystä henkilön kasvaessa ei voida yhdistää kaikissa tapauksissa sellaiseen sukupuoleen, josta voisi käyttää termiä "lisääntymisbiologinen". Asianmukaisempi ilmaisu olisi "syntymässä määritelty sukupuoli", vaikka emme näe tällaisen termin käyttöä myöskään suotavana. Sekin olisi omiaan vaarantamaan transsukupuolisten ihmisten oikeuksia mahdollisesti tulevaisuudessa muussa lainsäädännössä. Niin kauan kuin Suomessa ei ole virallisesti kolmatta sukupuolta, myös intersukupuoliset ihmiset määritellään Suomen binäärisen henkilötunnusjärjestelmän vaatimuksesta jompaan kumpaan nykyisistä kahdesta sukupuolesta. Myös tämä osoittaa mielestämme käytetyn termin asiattomuuden.

Momentti 2: Ymmärrämme lainkohdan tarkoitusperän siltä osin kuin asia koskee lisääntymislääketieteellistä säädöstä. Lain perusteluissa on sivulla 68 kirjattu syrjimättömyyden turvaaminen lääketieteellisissä tutkimuksissa tai vastaavissa. Näkemyksemme mukaan esityksen muotoilulla tulisi olemaan selvä vaara väärintulkinnasta. Lakiehdotuksen tekstin nykyisessä muodossa jää mielestämme mahdollisuus sille, että joko tahattomasti tai tahallisesti tulee syntymään tilanteita, joissa transsukupuolisia ihmisiä kohdellaan syntymässä määritellyn sukupuolen mukaisesti ilman, että siihen olisi lääketieteellistä tarvetta. Tällainen syrjivä käytös voisi lisäksi myös aiheuttaa lääketieteellisesti vaarallisia tilanteita.

Esimerkkinä termin "lisääntymisbiologian" juridisesti hankalasta käytöstä muiden sukupuoleen perustuvien lääketieteellisten säännösten yhteydessä annamme seuraavan. HE sivulla 69 on ilmaistu, että momentin piiriin liittyvät hoidot liittyvät "kyseiseen sukupuoleen tyypillisesti liitettyihin anatomisiin piirteisiin". Katsomme, että tämä voisi vaarantaa eräiden lääketieteellisten hoitojen kuten hormonihoidon saatavuuden. Meidän transnaisten hormonihoidon on naistentautien lääkärin vastuulla ja niistä määrätään naisia koskevissa säädöksissä, ei miesten urologiasta vastaavien lääkäreiden vastuulla tai miesten hoitoa koskevissa säädöksissä.

Hallituksen esityksen kohdassa 2.1.1.10 on lueteltu naisia koskevaa terveydenhuoltoa koskevaa lainsäädäntöä. Rintasyöpäseulontojen osalta on tärkeää, että noudatetaan myös transnaisten osalta heidän todellista sukupuolta - naisen sukupuolta - eikä sitä, mitä nyt lakiesityksessä on esitetty, eli syntymässä määriteltyä sukupuolta. On oleellista, että transnaisille taataan yhdenvertainen mahdollisuus päästä rintasyöpäseulonnan piiriin muihin naisiin nähden.

Näkemyksemme mukaan, kaikki se, joka momenttiin 2 on kirjattu ja joka ei liity lisääntymislääketieteeseen on poistettava lain kohdasta sekä tarpeettomana että transsukupuolisten ihmisten oikeuksia asianmukaiseen kohteluun ja hoitoon eri sosiaali- ja terveydenhuollon kohteissa vaarantavana.

Muilta osin momentin 2 osalta yhdyimme Sateenkaariperheet ry:n lausuntoon, ja yhdyimme myös siihen, että pykälän toiselle momentille hyvä muotoilu olisi:

Ensimmäisessä momentissa säädetystä riippumatta, lisääntymisterveyteen liittyvää lainsäädäntöä sovellettaessa henkilö on kuitenkin oikeutettu kaikkiin sosiaali- ja terveydenhuollon lisääntymiseen, hedelmöittämiseen, raskauteen, raskauden keskeyttämiseen, sterilointiin, synnyttämiseen ja imettämiseen liittyviin palveluihin oikeudellisesta sukupuolestaan riippumatta.

Oikeusvaikutusten osalta esitämme huolestamme erityisesti transnaisten osalta, ettei lain voimaansaattamisen jälkeen jäisi ristiriitaa lain ja julkisen hallinnon eri toimijoiden sisäisiin ohjeistuksiin. Tämä, koska transnaiset ovat niin kotimaisten kuin kansainvälisten tutkimusten mukaan eniten alttiita syrjinnälle sukupuolivähemmistöjen osalta.

Lopuksi huomautamme vielä, että momentin muotoilu ei koske pelkästään transsukupuolisia ihmisiä, vaan kaikkia henkilöitä. Tämä edellyttäisi myös cisukupuolisten ihmisten "lisääntymisbiologisen" sukupuolen selvittämistä hedelmöityshoidoista annetun lain (1237/2006) ja myös muiden vastaavien säännösten soveltamisen yhteydessä. Koska momentissa luotiin uusi käsite "lisääntymisbiologinen sukupuoli", niin se tulisi määritellä tarkasti. HE sivulla 69 on yritetty sitä, mutta monet mieheksi syntymässä määritellyt henkilöt eivät tuota siittiöitä eikä kaikilla naisiksi määritellyillä välttämättä ole kohtua tai munasoluja, ja nämä ihmiset eivät itse aina tiedä tätä ennen tarkempia tutkimuksia. Siksi momentin 2 ollessa voimassa käyttäen sanaa "lisääntymisbiologinen sukupuoli" ei riittäisi myöskään cisihmisten tapauksessa katsoa pelkästään heidän juridista sukupuolta mainittuja säännöksiä sovellettaessa.

4. Kommenttinne liittyen sukupuolen vahvistamisen oikeusvaikutuksiin ja vanhemmuuteen (4 §)

Vanhemmuutta ja lisääntymistä koskevien oikeusvaikutusten osalta yhdyimme siihen mitä Sateenkaariperheet ry on lausunnossaan ilmaissut.

Muilta osin ilmaisimme oikeusvaikutusten osalta erityisesti terveydenhuollon ja sairaanhoidon säädösten osalta §3 kommenttimme kohdalla.

5. Kommenttinne liittyen vanhemmuutta kuvaavaan nimikkeen muuttamiseen (5 §). Erityistä huomiota pyydetään kiinnittämään sellaiseen lainsäädäntöön, jossa vanhemmuutta kuvaavaan nimikkeeseen liitetään oikeusvaikutuksia (vanhemmalle itselleen tai tämän lapselle) ja jota hallituksen esityksessä ei ole tunnistettu. Lausunnoissa pyydetään myös kiinnittämään huomiota niihin muutostarpeisiin, joita vanhemmuutta kuvaavan nimikkeen muuttaminen edellyttää esimerkiksi lausunnonantajan tietojärjestelmissä.

Yhdymme tältä osin Sateenkaariperheet ry lausuntoon.

6. Kommenttinne liittyen ulkomaisen päätöksen tunnustamiseen (6 §):

Ei lausuttavaa.

7. Kommenttinne liittyen lain voimaantuloon ja sen soveltamisen porrastamiseen (8 §):

Näkemyksemme mukaan olisi tärkeää, että laki saataisiin voimaan niin pian kuin mahdollista, eli heti tasavallan presidentin tekemän vahvistamisen jälkeen. Vanhemmuutta koskevien säädösten osalta on valitettavaa jos tekninen toteutus kestää niin pitkään, että siltä osin voimaantulo on myöhempänä ajankohtana.

8. Kommenttinne liittyen esityksen pääasiallisiin vaikutuksiin, ml. selvitykseen joka on laadittu lapsivaikutusarvioinnin tueksi. Lausunnon pyydetään kiinnittämään huomiota vaikutuksiin, joita lausunnonantaja arvioi esityksestä aiheutuvan toiminnalleen/hallinnonalallaan. Huomiota pyydetään kiinnittämään myös tietojärjestelmiin kohdistuviin muutostarpeisiin sekä muihin tiedonhallintalain 5 §:n 3 momentin kannalta olennaisiin asioihin.

Lainvalmistelun yhteydessä tehdyssä selvityksessä (S. Kolu) on tarkasteltu kattavasti lapsen oikeuksiin liittyviä näkökohtia. Niiden mukaan ehdoton täysi-ikäisyyteen asetettava ikäraja sukupuolen vahvistamiselle ei ole sopusoinnussa lapsen oikeuksien kanssa. Täysi-ikäisyysvaatimuksesta olemme lausuneet edellisissä kohdissa. Toteamme, että YK:n SOGI-asiantuntijan raportissa nimenomaan kehoitetaan valtioita mahdollistamaan sukupuolen juridisen vahvistamisen menettelytavat lapsille YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen velvoitteet täyttävällä tavalla.

9. Muut kommentit liittyen hallituksen esitysluonnokseen:

Yhteenvedon toteamme, että Transfeminiinit ry:n näkemyksen mukaan seuraavat tekijät ovat ne keskeiset asiat, joiden osalta hallituksen esitystä tulisi muuttaa:

1) Täysi-ikäisyysvaatimus. Kuten tässä lausunnon olemme todenneet, ei vaatimukselle löydy lääketieteellisiä eikä juridisia perusteita, ja kansainväliset sopimukset velvoittavat jo nyt Suomea huomioimaan alaikäisten oikeudet tältä osin. STM muistiossa 11.2.2022 "Selvitys sukupuolen oikeudellista vahvistamista koskevan sääntelyn vaikutuksista lasten ja nuorten perus- ja

ihmisoikeuksien toteutumiseen”, on jostain syystä hyvin vähän käyty kansainvälistä säädöskäytäntöä lävitse nimenomaan nuorten osalta, vaikka tietoa olisi ollut saatavilla jopa meidän järjestön kautta helposti. Toteamme, että nuorilla on oikeus juridisen sukupuolen korjaamiseen vähintäänkin huoltajien suostumuksella useammassa maassa, joissa sukupuolen juridinen korjaus on mahdollista. Niissä maissa, joissa tämä oikeus on nuorille annettu, ei ole raportoitu mitään ongelmia.

Lisäksi Etu- ja sukunimilaki on tätä lakia säädettäessä mielestämme keskeinen prejudikaatti, erityisesti siinä oleva oikeus 15-vuotiaan itse muuttaa etunimensä myös toisen sukupuolen mukaiseksi.

Tämä lakiesitys on yhä mielestämme ristiriidassa YK:n lasten oikeuksien sopimuksen, erityisesti sen artiklan 2, kanssa.

2) Lakiin otettu uusi sana “lisääntymisbiologinen sukupuoli” on harhaanjohtava ja voi tulevaisuudessa muun lainsäädäntöön yhdistelmänä muodostaa jopa syrjintävaaran transsukupuolisille ihmisille, ja erityisesti transtaustaisille naisille, jotka ovat valitettavasti eniten syrjinnälle altistuneita muihin transihmisiin verrattuna, niin yksilöllisen kuin rakenteellisen syrjinnän osalta.

Olemme myös huolestuneita siitä, että 3§ 2 momentti nyt muotoiltuna voi mahdollistaa sen, että esimerkiksi transnaisia kiellettäisi saamasta tarvitsemiaan lääketieteellisiä hoitoja kuten estrogeenihoitoa, sillä tuo hoito on erityisen sidottu potilaan sukupuoleen.

3) Intersukupuolisten ihmisten oikeudet ja erityisesti intersukupuolisille lapsille jo hyvin nuorena iässä tehtävän plastiikkakirurgian kieltäminen - mikä oli osa hallitusohjelmaa - on kokonaan jäänyt pois lainvalmistelusta, vaikka lain valmistelun seurantaryhmä kokoontui keskustelemaan siitä erikseen vielä sen jälkeen, kun lausuntopyyntö oli julkistettu. On käsittämätöntä, että vastaavia pykälä, kuin mitä esimerkiksi Islannin lainsäädännössä on olemassa (laki no 80/2019 lisäyksineen - §11a ja §13a), ei ole otettu intersukupuolisten osalta mukaan lakiesitykseen. Se, että hallitusohjelman vastaisesti tällaista suojelua ei nyt saada aikaan, altistaa pienen mutta silti olemassa olevan ryhmän ihmisiä mahdolliselle vakavalle kaltoinkohtelulle.

4) Mahdolliselle juridiselle sukupuolelle “muunsukupuolinen” olisi ollut hyvät edellytykset tämän työn ohessa. Suomi on niitä harvoja maita, joissa käytössä oleva henkilötunnusjärjestelmä määrää henkilön juridisen sukupuolen, ja joka tällä hetkellä mahdollista vain miehen tai naisen sukupuolen. Kuitenkin Valtiovarainministeriön työryhmä parhaillaan miettii sen uusimista, joten tuo järjestelmä ei saa olla este “muu”-merkinnälle juridisessa sukupuoleessa tässä vaiheessa. Jo nyt Suomen väestötietojärjestelmä rikkoo kansainvälistä oikeutta tältä osin, sillä Suomeen muuttavat muissa maissa muunsukupuolisiksi rekisteröidyt henkilöt merkitään ministeriöltä saamiemme tietojen mukaan naisiksi, mitä he eivät ole, eivätkä koe olevansa.

5) On tärkeää, että myös pakolais- ja turvapaikanhakijoille taataan yhdenvertainen mahdollisuus sukupuolen juridiseen korjaamiseen. Tämä puuttuu nyt hallituksen esityksestä. Tässä yhteydessä voidaan mainita, että Islannin vastaavassa laissa tällainen mahdollisuus on olemassa sen §10:ssä.

Muiden hallituksen esityksessä olevien lakien muutosten osalta toteamme seuraavaa:

Laki sterilisointilain 1 §:n 1 momentin 7 kohdan kumoamisesta:

ei lausuttavaa

Laki äitiysavustuslain 1 ja 2 §:n muuttamisesta:

ei lausuttavaa

Laki kansaneläkelain 40 §:n muuttamisesta:

ei lausuttavaa

Laki kotikuntalain 2 ja 6a §:n muuttamisesta

ei lausuttavaa

Laki lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta annetun lain 6 ja 6a §:n muuttamisesta:

ei lausuttavaa

Laki äityislain 52§:n kumoamisesta

ei lausuttavaa

von Knorring Tanja
Transfeminiinit ry